

jeg for mit Vedkommende vilde nævne Holftebro, netop fordi det er en Fæstlandsby, som trænger til at blive en Havn, og jeg vilde ikke gaae til en Havn, som ikke behøvede en Jernbane, da man derfra kan komme ud ad Vandveien gjennem Limfjorden; men lad os gaae ind derpaa; det staaer jo her og den ærede Minister har vist, at det maa staae Regjeringen frit at vælge, nu for mig gjerne, lad os da tage Vens Bugt. Jeg vil da spørge, naar jeg nu giver den ærede Minister de Midler, som det efter de forelagte Angivelser vil koste pr. Mil, for at komme fra Aarhus til Randers, og dernæst fra Randers, hvor Terrænet efter Opgivende skal være godt, tager de Priser, der ere meddeelte os, at det vil koste for at komme fra Aarhus til Silkeborg, eller endog lidt højere Priser, og anvender dem paa Banen fra Randers over Viborg til Struer, troer saa den ærede Minister ikke, at vi have handlet meget generøst og fuldstændigt givet Alt, hvad der behøves? Tager vi imidlertid med denne Retning for Die de Tal, som findes i de Tabeller, der ere os meddeelte, saa kommer den ærede Minister i det Allerhøieste, hvis de Angivelser ere rigtige, som vi have faaet fra Regjeringen, til 6,300,000 Rd., og saa har jeg endda paa hver Mil fra Randers til Vestkysten regnet 360,000 Rd. istedetfor 354,000 Rd., altsaa 6,000 Rd. mere paa hver Mil. Seer den ærede Minister nu ikke, at Regjeringen, naar disse Tal ere rigtige, og naar vi altsaa give Saameget, at den derfor selv kan bygge, vilde være tilstrækkelig tjent dermed og burde være fornøiet dermed uden at forlange Mere? Enten ere de Tal, som Ministeren selv har meddeelt os til Oplysning om denne Sag, urigtige, eller ogsaa er det ikke rigtigt at forlange de 8 Millioner. Man er kommen til at forlange denne Sum derved, at man har bevæget sig i en nordlig Retning op til Sønder-Dunild og har gjort vanskelige Overgange paa forskellige Steder, som man ikke behøvede, istedetfor at opgive denne Deel af denne kostbare Vej og gaae over paa et simplere Terrain, medens man omtrent beholdt den samme Byggepris. Men, siger man, saa bliver der en saa meget længere Vej, men Forskjellen paa Veilængden bliver ikke nogen

synderlig; det er en ringe Difference, thi istedetfor at gaae mod Nord og at nærme sig Hobro nærmer man sig nu meget tidligere til Vest, og naar man lægger det, der saaledes gaaer bort ved ikke at gaae mod Nord til det, man havde paatænkt at anvende for at naae Skive, faaer man omtrent en lignende Veilængde, og man faaer en meget lavere Pris paa en stor Deel af den; det vilde jo derfor være urimeligt, om vi, uanseet disse Beregninger, alligevel vilde gaae hen og bevilge denne Sum. Vi komme nu til det sidste Spørgsmaal, og jeg vil her gaae ud fra en Forudsætning, som jeg forøvrigt ikke er gaaet ud fra, at Regjeringen kunde ville bygge selv; jeg har da efter min Overbeviisning indrømmet en Sum, for hvilken Regjeringen selv kan bygge den hele Vej, hvis dens opgivne Tal ere rigtige; jeg troer de ere for høje, men forudsat, at de ere rigtige, saa kan Regjeringen selv bygge. Jeg spørger da, hvad enten vi gaae ud fra den Forudsætning, at vi skulle give en Rentegaranti eller, hvad jeg hellere vil sige, den fornødne Sum til selv at kunne bygge det hele Anlæg, skulle vi bygge selv? Nei, det, vi skulle stræbe efter, idet vi søge at faae en Jernbane af denne Art, der efter sin Natur og efter den Betegnelse, Ministeren selv gav den, da han henviste til de to Tværbaner i Slesvig og Holsten, er en mercantil Bane, det er at finde en Mand, som bygger i Forbindelse med os og som exploiterer Banen i en vis kort Tid for os, for at vi kunne prøve, hvad der kan gøres ud deraf ved Hjælp af den Opfindsomhed i Handelsfaget, som kun en Privatmand kan skaffe tilveie; thi Maaden at omsætte Capitaler paa, at skabe Midler, fremkalde en Drift, hvor den ikke er absolut naturlig, ligger ikke i et Regjeringsystems Natur; det ligger udenfor de Rands Maade at virke paa, som en Regjering kan ansætte dertil; den kan ikke give dem Frihed, den kan ikke give dem Banen til fra tidligere Tid af at bevæge sig paa et saadant Gebet, og der er endnu noget Andet, som den ikke kan give, og som ogsaa er gavnligt for mercantile Foretagender, det er den Vindeslyge, som gjør opfindsom. Naar man nu imidlertid anlægger den Interesse, som vi paa saadan Maade ville